

Mødel den 21. Decbr. 1911.

(For lukkede Døre).

1. (J. Nr. 455—1911). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet angaaende Licitationsbud paa **Levering af en Dieselmotor** til Elektricitetsværket.

S a m u e l s e n meddelte, at Indstillingen gik ud paa at forkaste samtlige Licitationsbud og derefter antage et af Burmeister & Wain ved Forhandling fremkommet Tilbud paa 109926 Kr. Ved Licitationen var det laveste Tilbud fra Gørlitzer Maschinenbauanstalt og lød ligeledes paa 109926 Kr. Men dette Tilbud var ukonditionsmæssigt, hvilket ogsaa erkendtes af Firmaet, der i en ledsagende Skrivelse udtalte, at det ikke havde kunnet læse de paa Dansk skrevne Betingelser. Som Følge deraf var der kommet til at mangle en Del i Tilbudet. Sidste Fredag indgav Gørlitz's Overingeniør imidlertid Tilbud om at levere Motoren komplet til den opstillede Pris og lagde samtidig ikke Skjul paa, at Tilbudet var et Reklametilbud for at komme ind med deres Motorer i Danmark. At dette forholdt sig rigtigt fremgik af, at Gørlitz for kort Tid siden havde tilbudt Odense en Dieselmotor paa kun 900 H. K. for 134000 Kr. I Søndags var imidlertid Overingeniøren fra Burmeister & Wain kommet og havde efter Forhandling indgivet Tilbud paa at levere samme Maskine kom-

plet for 109926 Kr., altsaa samme Pris som forlangt af Gørlitz. Dette Tilbud indstillede Udvalget altsaa at modtage, naar Licitationsbudene var forkastet. Gørlitz var ganske vist et udmærket Firma, men det havde dog næppe samme Erfaring for Fabrikation af Dieselmotorer som Burmeister & Wain. Dertil kom, at dets Tilbud var ukonditions-mæssigt, og selv om iøvrigt alle Forhold var lige, mente Udvalget dog, at det danske Firma burde have Fortrinsret. Det kunde vel siges, at det var et langt Spring fra 130000 Kr. ned til 109926 Kr., men selvfølgelig vilde Burmeister & Wain, nødig have, at et andet Firma kom ind. At udskrive ny Licitation vilde Udvalget meget fraraade, dels fordi det ansaa det for umuligt at faa lige saa fordelagtige Tilbud igen, og navnlig fordi der saa vilde gaa saa lang Tid hen, at det med nogenlunde Sikkerhed kunde siges, at man ikke vilde faa Maskinen leveret til Drift til den Tid, man nødvendigvis maatte have den.

M o u s t e n ansaa den af Udvalget foreslaaede Ordning for en meget uheldig Maade at ordne Sagen paa og kunde tænke sig, at man forkastede samtlige Tilbud og bemyndigede Udvalget til at forhandle med det danske Firma.

M a g n u s N i e l s e n saa meget gerne, at Burmeister & Wain fik Arbejdet, men maatte bestemt fastholde, at den lavestbydende ved Licitationen skulde have Arbejdet. De Grunde, hvorpaa Paastanden om, at Gørlitz's Tilbud var ukonditions-mæssigt, var opstillet, var meget svage, og man kunde nok bære over med, at et udenlandsk Firma paa Grund af den korte Tid løb lidt sur i det. Den nu foreslaaede Fremgangsmaade vilde alle, der havde med Licitationer at gøre, finde aldeles usmagelig. Skulde der ny Licitation, maatte den

være offentlig, og skulde der forhandles med noget Firma, maatte der ogsaa forhandles med Gørlitz. Det forbavtede Taleren meget at Burmeister & Wain vilde komme med et saadant Forslag.

Møller fremhævede, at det ikke var med Hensyn til rene Ubetydeligheder, at Gørlitz's Tilbud afveg fra Betingelserne. For Olieforbrugets Vedkommende indgik Burmeister & Wain saaledes paa den i Betingelserne opstillede Tolerance af 2 %, medens Gørlitz forbeholdt sig 10 %, og dette Forhold betød ikke ganske lidt. Endvidere gik Burmeister & Wain ganske ind paa de i Betingelserne fastsatte Betalingsvilkaar, nemlig en successiv Betaling efterhaanden som Godset ankom til Byggepladsen, medens Gørlitz forlangte $\frac{1}{3}$ ved Bestillingen og de andre $\frac{2}{3}$, naar Varerne var færdig til Afsendelse fra Fabrikken. Desuden indeholdt Gørlitz's Tilbud ikke den forlangte Garanti med Hensyn til Lyddæmpningen, ligesom det ogsaa manglede en Dynamobundramme. Endelig afveg det tyske Tilbud paa en Mængde andre Punkter fra Betingelserne, saa det var saa ukonditionsmæssigt, at der var al Grund til at kassere det. Om Burmeister & Wain optraadte fair i denne Sag eller ej, maatte blive dets egen Sag, men at Aarhus ved at antage dette Firmas Tilbud vilde gøre en udmærket Forretning, var aldeles givet. Gørlitz var vel et godt Firma, men det havde endnu ikke leveret Dieselmotorer større end paa 450 H. K.; Aarhus skulde altsaa være Prøveklud for Firmaet. Skulde der udskrives ny Licitation, vilde det sandsynligvis komme til at koste Byen 10—15000 Kr., og skulde der forhandles ogsaa med Gørlitz, var det ikke sikkert, at Burmeister & Wain vilde vedstaa sit Tilbud.

C h r i s t e n s e n anbefalede Indstillingen. Foruden paa de alt omtalte Punkter var Gørlitz's Tilbud ukonditionsmæssigt paa en Mængde andre. Gørlitz paatog sig saaledes ikke den forlangte meget vigtige Garanti, hvorefter Leverandøren den første Maaned skulde bære Ansvar for enhver Skade paa Maskinen, hvorhos dets Svinghjul var 14000 kg. lettere end Svinghjulet fra Burmeister & Wain. Skulde alt det manglende medregnes, vilde Tilbudet fra Gørlitz komme op paa over 123000 Kr. Dertil kom, at Gørlitz aldrig havde bygget saa store Maskiner, og at det utvivlsomt ikke vilde kunne overholde Leveringstiden. For Burmeister & Wain drejede det sig om at kunne henvise til at have leveret saa stor en Maskine til et Værk paa Landjorden, medens det for det tyske Firma drejede sig om at faa Indpas, Priserne skulde saa nok komme senere. Det var givet, at man ved en ny Licitation vilde komme til at betale mere, ligesom det ogsaa var givet, at man havde Lov til at kassere et ukonditionsmæssigt Tilbud og Ret til at forhandle med andre Firmaer.

M i k a e l J o h a n s e n vilde altid være med til at foretrække danske Firmaer, naar der ikke var stor Forskel i Prisen, og naar det iøvrigt kunde gøres uden at handle ukorrekt, men i dette Tilfælde at antage Burmeister & Wains Tilbud saaledes som det nu forelaa vilde være absolut moralsk forkasteligt. Taleren kunde iøvrigt ganske henholde sig til Hr. Magnus Nielsens Udtalelser.

S a m u e l s e n fremhævede forskellige andre Fordele ved Burmeister & Wains Tilbud. Hvis Indstillingen skulde blive forkastet, vilde man komme til at betale 10—15000 Kr. mere for Motoren, og navnlig vilde man, hvis Gørlitz fik Ar-

bejdet, være omtrent sikker paa at faa Motoren for sent færdig.

Møller skulde ikke være ked af, om Byraadet bestemte sig til at udskrive ny Licitation, men Byraadet maatte saa tage Konsekvenserne, hvis Belysningsvæsenet ikke var fuldt leveringsdygtig næste December.

Clemensen ansaa det for godtgjort, at det laveste Tilbud var saa ukonditionsmæssigt, at det med god Grund kunde kasseres, og kunde derfor ikke indrømme, at der skulde være noget umoralsk i at forhandle med det næstlavestbydende Firma, det umoralske maatte i hvert Fald falde paa dette og ikke paa Byraadet. Han anbefalede Udvalgets Indstilling og henstillede ved fremtidige Licitationer at anføre i Betingelserne, at indenlandske Firmaer vilde blive foretrukket.

Harald Jensen var ikke glad ved at gaa med til Indstillingen, men saa ikke andet at gøre, naar man vilde tage nøgternt paa Sagen. Det tyske Tilbud syntes at lade meget tilbage at ønske, saa allerede af den Grund kunde det kasseres. Desuagtet kunde Taleren været tilbøjeligt til at følge de Herrer Mikael Johansen og Magnus Nielsen, hvis det havde været en mindre Sag og drejet sig om et mindre Beløb, men som Sagen nu forelaa oplyst, maatte man dog vist følge Udvalget. Taleren dristede sig i hvert Fald ikke til at gaa mod dette. At udskrive ny Licitation vilde ligefrem være at spille Hasard. Skulde man skrive i Betingelserne for fremtidige Licitationer, at indenlandske Firmaer vilde blive foretrukket, kunde man lige saa godt skrive, at Tilbud fra udenlandske Firmaer ikke modtoges, og det vilde dog vist ikke være heldigt.

Magnus Nielsen udtalte, at de fremførte

Argumenter ikke havde afkræftet hans Syn paa Sagen. At Gørlitz's Tilbud ikke var fuldt konditionsmaessigt, maatte man undskylde et fremmed Firma. Han ønskede at vide, om Udvalgets Forhandling med Gørlitz havde været ført lige saa loyalt som med Burmeister & Wain. Med Hensyn til Betalingsvilkaarene bemærkede han, at det altid var Sædvane, at den Slags Firmaer bandt Kunder ved en Forskudsbetaling. Naar Udvalget saa stærkt fremhævede, at Byraadet maatte tage Ansvar for en lille Forhaling af Afgørelsen, maatte han fremhæve som sin Mening, at det var uforsvarligt af Udvalget at komme i sidste Øjeblik, hvis en mindre Udsættelse kunde forhindre Belysningsvæsenet i at være leveringsdygtigt til næste Vinter.

Samuel sen mente, at Hr. Magnus Nielsen godt kunde have sparet de sidste Bemærkninger, da alle meget godt vidste, at Udvalget havde gjort alt for at faa Lov til at begynde paa Udvidelsen, og at Sagen havde beroet paa Spørgsmaalet om Leverancen af Strøm til den elektriske Bane. Saa snart Belysningsvæsenet var blevet fri for sit Tilbud om denne Leverance, var det kommet med Forslag om Udvidelsen. Hvis der snart kom Besked paa, at Belysningsvæsenet skulde paatage sig at levere Strøm til Banen, kunde dette lade sig gøre med Maskinen fra Burmeister & Wain, der i saa Tilfælde skulde forsynes med forskellige Dele. Der havde været forhandlet lige saa loyalt med Gørlitz som med Burmeister & Wain, begge Firmaer havde været fuldt ligestillede.

Møller oplyste, at han ikke havde betalt noget Forskud ved Bestillingen af den Motor, han anvendte i sin Virksomhed. Det var ikke Udvalgets Skyld, at Forslaget om Udvidelsen ikke var fremkommet før, adskillige mente jo endog, det

var for tidligt, at Belysningsvæsenet vilde fritages for Tilbudet til den elektriske Bane.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at der havde verseret et almindeligt udbredt Rygte om, at der ikke vilde blive taget Hensyn til udenlandske Tilbud, selv om de var 10 % lavere end danske; og at Udvalget vist ikke var helt fri for Skyld i dette Rygte. Saadant burde imidlertid ikke komme frem. Forslaget om Udvidelsen kunde godt være kommet frem for længe siden, da Belysningsvæsenet, enten det skulde levere Strøm til Banen eller ej, skulde have den samme Maskine, og da Bygningsarbejderne ligeledes skulde være de samme. Skønt han ikke syntes godt om den Form, Sagen nu forelaa i, vilde han dog tilraade Byraadet at tiltræde Indstillingen.

S a m u e l s e n gjorde gældende, at det vilde have haft stor Indflydelse paa Arbejdets Udbydelse, hvis Værket skulde levere Strøm til den elektriske Bane.

Indstillingen vedtoges.

2. (J. Nr. 20⁴—1911). Indstilling om **Bortgivelse af Renterne af det kriegerske Legat** til følgende:

Snedkersvend M. L. Christensen,

Malersvend N. P. Christiansen,

Bogbinder Fr. Vilhelm Lassen,

Guldsmed Carl Nielsen og

Møbelsnedker Jens Nielsen

hver 50 Kr. til fortsat Ophold i Udlandet.

Malersvend Bertholdt Jensen

50 Kr. til videre Uddannelse paa Askov Højskole.

Murerlærning Chr. Clausen Christensen og

Murersvend Joh Fr. Kragh

hver 30 Kr. til fortsat Uddannelse.

M a r i n u s P e t e r s e n henstillede til Legatets Bestyrelse fremtidig mere at give til Folk, der

vilde rejse ud, end til Folk, der opholdt sig i Udlandet.

F o r m a n d e n lovede, at Henstillingen skulde blive overvejet. Fremgangsmaaden havde hidtil nærmest været, at man gav til Udrejsen og næste Gang til fortsat Ophold i Udlandet.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 20⁵—1911). Indstilling fra Legatudvalget om at bortgive 2 Portioner à 60 Kr. af **Frk. K. A. Sechers Legat** til Else Lund og Andrea Pløger.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 10¹⁰—1911). Skrivelse fra Justitsministeriet om Foretagelse af **Valg af Medlemmer til Værgeraadene** og Suppleanter fra 1. Januar 1912.

F o r m a n d e n meddelte, at de afgaaende for Nordre Kreds Vedkommende var Dr. Grauer, Købmand A. P. Hansen, Fabrikant Jul. Andersen og Fru Weis samt Suppleanter Fru S. Rasmussen, Dr. Mohnsen, Købmand Langermann og Købmand Martin Hansen, og for Søndre Kreds Vedkommende Læge Bayer, Malermester J. C. Petersen, Redaktør Simonsen og Fru D. Sørensen samt Suppleanter Overlæge Nordentoft, Fabrikant A. Thomsen, Dekorator Danbmann og Fru Baden. Endvidere meddelte han, at samtlige afgaaende med Undtagelse af Fru Weis var villige til at modtage Genvalg.

M a g n u s N i e l s e n foreslog at vælge Fru Politiasistent Hauerbach i Stedet for Fru Weis.

J a k o b J e n s e n foreslog at vælge Fru S. Rasmussen, der hidtil havde været Suppleant; Fru Hauerbach kunde saa blive Suppleant.

M a g n u s N i e l s e n havde intet imod at tiltræde denne Ordning.

J u l . A n d e r s e n bemærkede, at Fru S. Rasmussen kun 3—4 Gange havde mødt i Værgeraa-

det og endnu ikke haft nogen Sag, hvori der skulde afgives nogen skriftlig Indstilling.

Simonsen var tilbøjelig til at tro, at det for Sagens Skyld vilde være heldigst at vælge Fru Hauerbach og vedblivende lade Fru Rasmussen være Suppleant.

Formanden kunde tiltræde Hr. Simonsens Udtalelse. Fru Rasmussen havde ikke gjort Indtryk af at have noget særligt Greb paa Værgeraads-sagerne.

I Stedet for Fru Weis valgtes Fru Hauerbach. De øvrige genvalgtes.

5. (J. Nr. 384—1911). Andragende fra »**Kvindehjælpen**« om gratis Byggegrund til et Optagelseshjem.

Møller omtalte Hjemmets Virksomhed i de 5 Aar det havde bestaaet og meddelte dernæst, at Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstillede at give en Grund ved Trøjborgvejs Forlængelse paa 1 Td. Land uden Betaling, idet der for Købesummen, antagelig 28000 Kr., vilde være at udstede Panteobligationer, der skulde være rente- og afdragsfri, saa længe Arealet blev benyttet i det tilsigtede Øjemed. Fru Schepelern var meget glad ved Grunden og havde meddelt, at det for at faa Hjælp fra Staten var nødvendig, at Grunden blev gratis. Udvalget vidste vel, at det var en ret stor Gave, men man havde sikkert flere Gange givet bort til noget, der var mindre værd.

Dagmar Petersen var glad ved at se Udvalget stille sig saa velvilligt til Andragendet, som Taleren kunde anbefale paa det bedste. Som Samfundsforholdene havde udviklet sig, navnlig derved at mange Mødre maatte forlade Hjemmet for at gaa paa Arbejde, maatte nødvendigvis mange gode og dygtige Børn komme paa Afveje og falde

det offentlige til Byrde. Egentlig var det Statens Sag at hjælpe, men indtil det skete, maatte Kommunen træde til. Taleren fremhævede dernæst det store og uegennyttige Arbejde, som Fru Schepelern og hendes Medhjælpere udfoldede og oplæste forskellige Stykker af »Kvindehjælpen«s Aarsberetning. Sluttelig udtalte Taleren, at det maaske vilde være heldigt, at Byraadet blev repræsenteret i Hjemmets Bestyrelse.

J u l. A n d e r s e n vilde ogsaa lægge et godt Ord ind for »Kvindehjælpen«. Man havde i Væge-raadet god Lejlighed til at erfare Nytten af dens Arbejde. Taleren kunde have ønsket, at Grunden havde ligget lidt længere fra Byen, men mente dog, man kunde være tilfreds, naar Fru Schepelern var det.

H a r a l d J e n s e n spurgte, hvad Grunden var værd pr. □ Alen, og om det ogsaa var nødvendigt at give en hel Tønde Land. Han var ikke helt klar over, hvor Grunden var, men var dog bange for, at den laa i meget stor Nærhed af den projekterede Linie for den elektriske Bane.

M ø l l e r havde, da han forelagde Indstillingen, oplyst, at Grunden var 14000 □ Alen stor og kunde ansættes til en Værdi af 28000 Kr.; deraf fremgik det, at Grundens Værdi var 2 Kr. pr. □ Alen. Udvalget vilde gerne have sluppet med en mindre Grund, men Fru Schepelern havde forklaret, at Hjemmet maatte bygges saaledes, at hver Pige kunde faa sit Værelse, og at det var nødvendigt at kunne beskæftige Pigerne med Fri-luftsarbejde. Efter dette var Udvalget klar over, at Grunden ikke kunde være mindre. Den elektriske Bane vilde vist komme længere mod Vest, hvis den kom.

M o u s t e n var ikke vis paa, om Fru Schepe-
lern var den rette til at lede denne Sag. Fruen
saa vist noget for lyst paa Forholdene. »Kvinde-
hjælpen«s Nytte var sikkert heller ikke saa stor,
som det saa ud til.

J u l. A n d e r s e n nærede ingen Tvivl om,
at »Kvindehjælpen« reddede mange. Fru Schepe-
lern var vel ikke fuldkommen, men at hun ud-
øvede en storstilet Virksomhed, var aldeles
utvivlsomt.

H a r a l d J e n s e n var vedblivende bange
for, at Grunden laa for nær ved den projekterede
Banelinie. Gjorde den det, og Banen kom, vilde
Grundene derom stige stærkt i Værdi, og Hjemmet
vilde faa Omgivelser, man ikke oprindeligt havde
tænkt. Han var stemt for, at Udvalget skulde
undersøge, om der ikke kunde findes en anden
Plads, muligvis længere Nord paa.

M ø l l e r bemærkede, at det efter Fru Schepe-
lerns Sigende hastede ret stærkt, hvis man skulde
opnaa Statens Hjælp. Længere Nord paa kunde
der ikke skaffes Hjemmet Lys og W. C. eller
Vand fra Vandværket.

M a g n u s N i e l s e n troede ikke, Grunden
kunde være mindre, hvis Hjemmet skulde opfylde
sin Opgave. Pladsen var sikkert bekvem baade
for »Kvindehjælpen« og Byraadet. At Fru Sche-
pelern havde et lyst Syn paa Livet, kunde man
kun være glad for, for det var absolut nødvendigt
ved den Gerning.

J a k o b J e n s e n troede ikke, der vilde blive
Tale om nogen Bebyggelse i Nærheden af Grun-
den i en lang Aarrække. Grunden laa ca. 300 Alen
Vest for den projekterede Banelinie. Naturligvis
kunde man vælge en Grund endnu længere Vest

paa, men de forskellige Ledninger skulde saa være saa meget længere, og der vilde blive Vanskeligheder ved at faa Vand. Maaske kunde man dog tage Sagen saaledes, at Byraadet i dette Møde vedtog at give en Grund, saaledes at »Kvindehjælpen« i Aften kunde faa Tilsagn derom, og at Udvalget saa undersøgte, om en anden Grund var mere passende.

H a r a l d J e n s e n kunde slutte sig til Hr. Jakob Jensens Forslag, idet han intet havde imod at gaa med til at give en Grund, naar den blot ikke laa i Vejen for noget. Af Hensyn til en mulig Hjælp fra Staten hastede Sagen næppe saa stærkt. Det undrede ham, at Udvalgets Formand ikke var klar over, hvor Grunden og den paagældende Banelinie var.

M ø l l e r skulde gerne indrømme, at han ikke var saa godt med paa, hvor Banelinien muligvis skulde være; i den senere Tid havde Banen ikke interesseret ham synderligt, da han ikke mere troede, at den kom. Han kunde godt tiltræde Hr. Jakob Jensens Forslag.

Det vedtoges at tiltræde Udvalgets Indstilling dog saaledes, at Pladsens Beliggenhed tages under nærmere Overvejelse.

6. Andragender om **Fritagelse for Hundeafgift** fra
a. (J. Nr. Nr. 18¹³—1911). J. Nielsen og
b. (J. Nr. Nr. 18¹¹—1911). H. J. Pedersen.

Andragenderne afsloges.

7. (J. Nr. 12²⁰—1911). Indstilling angaaende Til-
deling af forskellige **Aldersdomsunderstøttelser**.

Indstillingen vedtoges.

8. Andragende fra fhv. Maalerkontrollør Mundberg
om en **Understøttelse** paa 200 Kr. for 1912—13.
Bevilgedes.

9. (J. Nr. 419—1911). Besværing fra Dansk Arbejdsmands Forbund om Afholdelse af **Mæglingsmøde** i Anledning af Byraadets Nægtelse af at betale højeste Timeløn til de Arbejdsmænd, der i Vinteren har 8 Timers Arbejdstid.

Udsattes.

